

Ikki samband men samvinnu

NÚ um dagarnar kunngjörði sjónvarpið úrslitið av eini veljarakanning. Sambært hesi kanning verður øll tann politiska myndin broytt hevði val verið í dag. Sambandsflokkurin fer at fáa eitt sera gott val við ikki minni enn 14 tingmonnum. Hann hevur í dag 6 tingmenn. Javnaðarflokkurin stendur fyrri størstu afturgongdini. Hann fer úr 10 niður á 4 tingmenn.

HÓAST at ein eigur at vera varin við at leggja alt ov nógv í eina veljarakanning, so er hon kortini ein spegilmynd av tí, sum er frammí í samfelagnum, og lata vit vera við at ganga ov høgt upp í prosent og desimalar, so avspeglar slík kanning okkum ein varhuga - ein tendens í samfelagnum. Sjálvandi eigur javnaðarflokkurin at taka hesa kanning í fullum álvara, og ikki sláa seg til tols við, at ein stórir partur av javnaðarveljarunum í løtuni ikki hevur bestmað seg og at hesi helst fara á val kortini og atkvøða fyrri flokkinum, tá ástendur.

AT sambandið gongur nógv fram kemur ikki sum nakað yviraskils. Flokkurin hevur sitið nógv í andstöðu og er harvið sloppin heilt undan at taka ópopulærar avgerðir. Tað tykist eisini sum um at hetta at sita í andstöðu og í stjórn hevur stóra ávirkan á, hvør fær størst framgongd. At hetta skiftir alla tíðina. Nú er túrurin komin til sambandið at fáa lut í hesi framgongd. Men sjálvandi eru tað eisini ávis viðurskifti í samfelagnum, sum í løtuni gera, at júst sambandsflokkurin gongur fram. Tað er ikki politikkur sambandsflokksins, sum er orsøkin. Tað er harafturímóti kreppan og avleiðingar av henni og tilknýti okkara til Danmark, sum eru orsøkin til

hetta stóra umskiftið í veljaraskaranum. Tað visir seg, at vit hava nógv brúk fyrri danskari hjálp og einum øktum samskifti við júst Danmark komandi árin. Hetta kemur so sambandsflokkinum til góða.

MEN vit eiga at gera okkum púra greitt, at hóast brúk er fyrri meiri samvinnu við Danmark í komandi tíð, so gerst stóran í landinum ikki betri við einum stórum og sterkum sambandsflokki. Kanska tvørturímóti. Vit vilja heldur vísa á vandan fáa vit ein alt ov sterkum sambandsflokk á ting eftir komandi val. Tað, sum hesin flokkur stendur fyrri á nógvum økjum, er ikki tað Føroyar hava brúk fyrri, nevnliga afturhald í orðsins rætta týdningi. Hetta má ikki blandast við orðið málhald, sum er nakað heilt annað. Vit hava brúk fyrri meiri málhaldi í øllum spurningum, skulu vit læra av gongdini í 80-unum, men vit hava so sanniliga ikki brúk fyrri tí svartasta afturhaldi komandi árin. Fáa vit ein ov sterk sambandsflokk kann hetta gerast ein avleiðingin. Ti mugu vit bara vóna, at teir veljarar, sum ikki hava gjørt upp við seg sjálvan enn, at teir royna at steðga sambandsflóðina.

JÚ tíðin, sum nú kemur, hevur so ómetaliga nógv at siga. Tað ræður um at fáa gongd á virksemd, har hetta er lønandi og skilagott. Ti má skjaldamerki okkara ikki vera afturhald. Nú mugu vit til at framleiða okkum burtur úr kreppuni.

EITT er so tað afturhald hesin flokkurin nú gjøgnum so mong ár hevur umboðað. Eitt annað er sambandspolitikkin mótvegis Danmark. Lat tað tí vera sagt púra greitt her og nú: ein tættari samvinna (ikki samband) við Danmark má ikki hava við sær, at vit føroyingar gerast danir. Nettup tann vandin er tilsteðgar gerst sambandsflokkurin ov

sterkur. Koma sambandsmenn at ráða í hesum landi, soleiðis sum teir vilja tað, tá fara vit ongantíð at finna rætta steivið aftur, nevnliga hetta sjálvir at taka ábyrgd av egnum gerðum og sjálvir at kunna stinga út í kortið ein nýggjan og ábyrgdarfullan politikk. Við einum ov sterkum sambandsflokki er vandi fyrri, at føroyingar verða "lullaðir" í svøvn og at øll ábyrgd og allar avgerðir verða tiknar í Keypmannahavn. Hóast tað í oyrnum á mongum kann sýnast lægið og bakvent nú at tosa um eina sjálfstýrisslóg, nú vit hava brúk fyrri at økja um samvinnuna við Danmark, so er tað netup slíka lóggávu vit hava brúk fyrri - eina lóggávu, har vit krevja meira av okkum sjálvum og har vit sjálvir verða tvingaðir til at taka ábyrgd av egnum útviklingi. Hóast hjálp úr Danmark skal henda ábyrgdin ikki liggja á Christiansborg. Hon skal liggja í Føroyum.

TAÐ stendur eisini fullkomiliga greitt, at umrødda veljarakanning eigur at fáa eitt nú javnaðarflokkin til at taka í egnan barm og rannsaka seg sjálfan. Tað er ikki nøkur løtt uppgáva at stýra landinum í hesum tíðum og tí vil javnaðarflokkurin fáa skyldina fyrri allar syndir og ólukkur. Flokkurin eigur nú at brúka hetta komandi árið til at stinga út í kortið eina kós, sum er ein blandingur av eini positivari og skilagóðari samvinnu við danir og so einum miðvísium politikki, ið miðjar móti at vísa stórra ábyrgdarsensu og medvirkan til at fáa gongd á aftur. Hvussu týðandi ein samvinna við Danmark enn verður, so má og skal setningurin vera, at tað eru vit sjálvi, sum leggja til rættis politikkin og harvið eisini taka fulla ábyrgd av honum. Javnaðarflokkurin eigur nú at umhuga at leggja til rættis dialogfundir - mini landsfundir - kring alt landið, har høvið verður hjá øllum núverandi tingmonnum og landsstýrissfólki at hiitta sínar veljarar. Hesir - og serliga

teir, sum eru ørkymlaðir av stöðuni - hava brúk fyrri einum dialogi við politikararnar. Slíkur dialogur kann so eisini hava mangt positivt við sær, m.a. at politikkur flokksins verður lagaður til framtíðar tærvin og at hann kann eggja nýggjum og yngri krefnum til at koma fram í flokkinum. Hvør veljaranna dómur enn er mótvegis núverandi politikarum, so er greitt, at ein flokkur eigur at endursnýggja seg og hetta ger hann ikki minst við at seta við eitt nýtt ættarlið av politikarum. Nógv verður tosað um kapping, og tað er greitt, at hetta at nýggj fólk royna at koma sær upp í politikk, kann bert takast sum ein sunn kapping við verandi politisku mann-ingina.

VIT meta tað tó ikki at vera rætt at brúka orkuna til at finna syndabukkar og seta dómarakanningar í verk. Vit hava onga trygd fyrri, at við fáa ein betri útvikling í samfelagnum, um allir teir "gomlu" politikararnir verða "tveittir" á dyr. Men tað vit eiga at leggja okkum eftir er at troyta teir møguleikar, sum demokratið gevur okkum. Og ein teirra er møguleikin at kunna velja, ja velja millum - hvønn persón tú vil hava at umboða tíni sjónarmið. Javnaðarflokkurin virðir hetta sama demokrati og hann metir eisini, at kapping er sunn - eisini kappingin innanflokka eins og á valdeggnum millum verandi politikarar flokksins og komandi ættarliðið av javnaðarpolitikarum. Tað er ein spurningur um at duga og vilja seta við. Hetta er ikki nakað, sum júst hoyrir hesi tíð til. Tað eigur at vera ein heilt náttúrlig útviklingur alla tíðina. Men onkuntíð kann hetta vera meira neyðugt. Um tann tíðin er júst nú er so upp til flokkin og veljarar tess at meta um.

Nú má tað vera:

Sanering av sethúslánum

Sverre Midjord,
tingmaður skrivur:

Tað føroyska samfelagið hevur tað ikki gott, panelfundir verða fyriskipaðir fyrri at finna út av hvør ið hevur skuldina, tað er alt avgerandi at finna syndabukkar. Tað tykist fyrri mær ikki sum um tað er ætlanin at finna loysnir fyrri at vit kunnu koma burtur úr teimum trupulleikum, sum vit eru í. Sjálvandi eru tað orsøkir til ta stöðu, vit eru í,

men tað loysir ongar trupulleikar bert at vátka sær í tí, sum hent er. Vit skulu koma burtur úr trupulleikunum og seta EINA kós, sum ber framá aftur, kanska ikki við so nógvari ferð, men tó framá.

Sjónvarpið og manning tess hevur havt nakrar opnar fundir og hava har havt fólk í einum paneli. Eg havi ikki sæð nakað frá teirri síðni, sum ber brá av hvussu vit kunnu vanda gongdini, mær tykist sum allir partar

helst vilja vaska hendur, eingin kennist við at kanska tey sjálv vóru við at dansa um gullkálvin, tá ið dansurin gekk uppá tað besta.

Tey veruligu viðurskiftini, sum er í samfelag okkara, hava ikki fjølmíðlanna áhuga, tað eru bert tey, sum bera brá av nøkrum, sum kann øsa fólk upp, og sum eisini mistonkiliggja nógv av tí, sum er farið fram. Teir veruligu trupulleikarnir verða ikki umrøddir, tí teir eru sleit ikki so spennandi.

Har er tað bara tey vanligu fólkini, sum eru trongstöðu.

Og tað hevur ikki fjølmíðlanna áhuga.

Tilskundað av teimum donsku ráðgevarunum, sum í veruleikanum kenna alt ov lítið til føroysk viðurskifti, sanerað flestu flakavirki okkara, ein loysn, sum er smoygd niður yvir okkum, vit finga einki val. Tað vóru virki, sum vildu vera uttanfyri, um tey kundu fingið somu sømdir sum hetta sokallaða móðurfelagið, sjálvur var eg so heppin at vera við til tær samráðingar, sum vóru við bankarnar um ognirnar hjá Tvørá fólk, men har var eingin bøn. Vit kundu ikki fáa somu sømdir sum móðurfelagið, so her var einki val. Fyri mær tykist hetta at vera ein sera lógin politikkur, sum bankarnir føra, meðan arbeidsplassini verða sanerað soleiðis, at ein ikki veit hvat fer at

henda, so verður spurningur mín til teir politisku myndugleikarnar: Hvat verður gjørt við skuldina hjá tí vanligu húsaegaranum, hann, sum í teimum góðu tíðunum helst við teimum inntøkum bygdi, og sum nú situr eftir við stórar húsaskuld og í besta føri við einari niðurskornari inntøku, sum so førir við sær at hann ikki er førur fyrri at gjalda, og so verður úrslitið, at tey nógvu verða húsavill.

Hvat gera teir politisku myndugleikarnir fyrri at hjálpa tí vanligu borgaranum, sum av bankakreppuni er skuldarbundin langt inn í framtíðina? Hvat verður gjørt fyrri at lætta um skuldarbyrður teirra? Tey hava krav uppá at teir politisku myndugleikarnir, t.v.s. Føroya Løgting, eisini fer undir at hjálpa teimum.

Løgtingið er ein partur av bankunum og má nú grípa inn. Tað ber ikki til at tey

fólkavald umboðini bert sita og hyggja at, meðan tann vanligi borgarin verður meira og meira kroystur, fyrst av teimum tiltøkum, sum verða framd av Føroya Løgtingi, og so ikki minni av sínum egnum trupulleikum, sum eisini lögtingið hevur ábyrgdina av, tí vit bert siga við lóg hvat vit skulu hava til tað almenna húsarhaldið, meðan vit ikki enn hava gjørt nógv mikið fyrri at skapa arbeidi til øll tey mongu, sum einki hava at liva av og tí heldur ikki hava nakað at gjalda við.

Tað undrar meg at teir føroysku bankarnir, sum nú eru so væl stuðlaðir av tí føroyska fólkunum, ikki hava komið við einum útspæli, hvussu teir meta at húsasparningurin kann verða loystur. Tað er eingin loysn fyrri teir føroysku bankarnar at teir koyra fólk frá húsi og heimi, og so sita

Framhald á síðu 25